

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 39

Maribor, sreda 18. februarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pred tretjo diktaturo?

ŠPANSKA DOBI NAJBRŽE ZOPET VOJAŠKO DIKTATURO. — SANCHEZ GUERRA IN ALVAREZ VRNILA KRALJU MANDAT.

MADRID, 18. februarja. Proti vsemu pričakovanju je misija Sanchez Guerre naletela na energičen odpor. Zlasti socialisti in republikanci so odločno odklonili vstop v njegov kabinet. Posledica je bila, da je Guerra nato kralju vrnil mandat. Kralj Alfonz je poveril nato sestavo nove vlade Alvarezu, čegar misija pa se je istotako ponesrečila.

Notranje-politični položaj je postal vsled tega še bolj zapleten in nihče ne ve, kakšen bo izhod. Na deželi vlada sicer še mir, vendar pa se opaža vseplošna nervoznost in razburjenost. Madrid sam je podoben velikemu vojaškemu taborišču. Po vseh križiščih so oddelki s strojnimi, kraljeva palača je močno zastražena, po ulicah in cestah patrolirajo močni policijski, orožniški in vojaški oddelki, ki razprše vsako zbiranje ljudstva in zaduše vsako demonstra-

cijo. Za enkrat pa vsekakor kralj z armado popolnoma obvlada položaj.

Ker se je kraljev načrt, da bi s sestavo levičarske vlade zadovoljil tudi najširše sloje naroda, med drugimi tudi republikance, ponesrečil, so se zopet pojavile vesti, da stoji Španska na pragu tretje diktature, ki pa bo še odločnejša kakor ste bili diktaturi Primo de Rivero in prva diktatura generala Berenguerja. Ime Berenguer je zopet v ospredju in se splošno pričakuje, da mu bo poverjena zopet sestava vojaške vlade, v katero bi vstopili vsi voditelji monarhističnih strank.

V Madridu vlada od ure do ure večja napetost in pričakujejo vsi z veliko napetostjo, za kaj se bo odločil kralj: Za novo diktaturo ali povratek v ustavno življenje.

Perčec in njegovi pomagači

DUNAJ, 18. februarja. Povodom odkritja ozadja umora Toni Schlegla v Zagrebu piše »Abend«, da je bilo Perčecovo ime v zvezi z raznimi ponesrečenimi atentati v Jugoslaviji že čisto imenovano. On in bivši avstro-ogrski oficir Birčević, ki se muči na Dunaju, sta voditelja propagande proti Jugoslaviji, ki se vodi z Dunaja. Cela akcija pripravlja povratek Habsburžanov. Pristaši obnovitve monarhije se zbirajo krog generala Sarkotića, ki je v zvezi s cesarico Zito in Mussolinijem ter išče stikov tudi s Heimwehrom.

Dva in pol milijona lir za Heimwehr

BERLIN, 18. febr. »Vossische Zeitung« objavlja iz Innsbrucka zanimiva avtentična razkritja o podpiranju avstrijske Heimwehr s strani italijanskih fašistov. List trdi, da je major Pabst s svojega potovanja meseca jan. 1930 v Italijo prinesel dva in pol milijona lir. Denar je prevzel Pabst sam a ne naravnost, ampak preko Budimpešte in atašeja madžarskega poslanstva na Dunaju. V času, ko je Pabst živel kot izgnanec iz Avstrije v Benečiji, so voditelji Heimwehra imeli v Schladminou kongres, na katerem je prišlo do ostrega razračunavanja radi tega denarja. Voditelji Heimwehra so sprva zanikali vsakršno podporo od strani Italije, pozneje so priznali polovico in končno dve tretjini. Ko se je Pabst vrnil v Avstrijo, so ga vprašali za denar,

toda on ni hotel položiti računov, češ da je edino on odgovoren za denar in da tudi v bodoče ne bo priznal nikakršnih obvez za polaganje računov, ako se ne razjasni njegov odnos napram Heimwehru. Nastal je med njim in voditelji tirolskega Heimwehra prelom, ki je vodil do delnega razsula. Vsi ti dogodki so izpodkopali Pabstov položaj, tembolj, ker so Mussolini in madžarski posredovalci prišli radi razkritij v neprijeten položaj. Vendar zveze med Mussolinijem in Heimwehrom tudi še sedaj niso prekinjene. Zveze vzdržuje Starhenberg, ki je tudi lani obiskal Mussolinija. Mussolini vzdržuje tudi zveze z avstrijskim vojnim ministrom Vaugoinom in to v zvezi z vojno zvezo z Avstrijo in fašističnimi podvigi v vračanju razorožitve.

Sporazum v makedonski revolucionarni organizaciji

SOFIJA, 18. februarja. Že nekaj dni se trudijo razni mednarodni činitelji, da bi napravili konec medsebojnemu uničevanju obeh kril makedonske revolucionarne organizacije, ki postaja vedno bolj neznosno in je začelo skrbeti tudi že vodilne državne organe. Snoči se je po mestu razširila vest, da je pri mihajlovcih in protogercovcih posredoval v tem smislu celo že tudi ministrski predsednik Ljapčev osebno in je imela njegova posredovalna akcija baje popoln uspeh.

Dejanja pa dokazujejo ravno nasprotno. Sprava — ed obema taboroma je očitno samo navidezna in gotovo ne bo trajala dolgo. V pretekli noči so

poizkušali pristaši Vanče Mihajlova odvesti znanega protogercovca Ivana Vrličeva, kar pa se jim ni posrečilo. Ker se je poizkus ponesrečil, pa so nasprotniki iz maščevanja ugrabili nato Vrličevo ženo in jo odpeljali v neznan smeri.

Nova zarota proti Kemal paši

CARIGRAD, 18. februarja. Oblasti so izsledile zopet dve novi zaroti, ki ste bili naperjeni proti sedanjemu režimu v Turčiji. Policija je namreč dooznala, da je obstojala med Brusom in Čanakalom tajna zveza, ki je razvijala propagando za protirevolucijo in strmoglavljenje sedanjega režima.

Konferenca o brezposelnosti v Beogradu

BEOGRAD, 18. febr. Te dni se je vršila tu konferenca o brezposelnosti, katero je sklical minister za socialno politiko in narodno zdravje. Konferenci so prisostvovali predstavniki ministrstev za socialno politiko, za promet, za javna dela, pravde, trgovine in industrije, dalje zastopniki centrale industrijskih korporacij, centralnega odbora za posredovanje dela, zveze nacionalnih delavskih sindikatov, ter raznih drugih delavskih organizacij, šef izseljeniškega urada Herman in šef odseka za posredovanje dela dr. Krimpotić. Konferenco je vodil načelnik ministrstva socialne politike Dušan Jeremić. Razpravljalo se je o vprašanju in stanju brezposelnosti v naši državi. Razprava se bo nadaljevala na ponovni konferenci dne 25. tm.

NOVI SAD, 18. febr. Včeraj je bil tu odprt prvi kongres evangeljske cerkve avgsburške izpovedi v Jugoslaviji. Udeležuje se ga 70 delegatov. Otvoritvi so prisostvovali ban Matić, pomočnik armijskega poveljnika in župan Borota. Kongres je otvoril pred sednik evangeljske cerkve v Jugoslaviji, dr. Viljem Roth. Na predlog škofijskega upravnika dr. Poppa iz Zagreba je bila kralju poslana udanostna brzojavka.

Pri hripi,

bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem katarju, zasluženosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes skrbimo za to, da čisto očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da »Franz Josefova« voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Oboroževanje na morju

Svoboda morja in razorožitev na morju, to sta bili dve temeljni načeli Wilsonovega mirovnega stremljenja ob koncu svetovne vojne, z njima je nastopil na mirovni konferenci v Parizu in posrečilo se mu je tudi, da je oboje spravil v program Društva narodov. Po statutih te institucije je bilo treba resno misliti na izvršitev programa, pa tudi zares iskrena volja je velesile silila, da se lotijo problema, od katerega ni zaviselo samo resnično pomirjenje med narodi, temveč tudi omiljenje splošne povojne gospodarske krize in izboljšanje blagostanja. Tako je tedaj prišlo do prvih razorožitvenih konferenc, med katerimi so se obdržale prve in najvažnejše prav zaradi morja.

Razvoj evropskega meddržavnega stanja, ki je kazal vedno jasnejše tendence povratka v predvojne napete razmere, je pa že kmalu spočetka pokazal, da programa popolne razorožitve niti na morju niti na suhem ne bo mogoče realizirati. In tako se je zgodilo, da se je prva konferenca za razorožitev na morju nepričakovano sprevrgla v konferenco za — maksimiranje in uravnoteženje oboroževanja. S tem pa je bila vsa prvotna zamisel do temeljev omajana in prav nič težko ni bilo uganiti, kaj bo prinesla bodočnost. Tekom let so bili sicer doseženi neki deloma načelni in teoretični, deloma pa tudi praktični in lokalni sporazumi glede maksimalnega programa gradnje vojnih ladij, do splošnega dogovora pa ni prišlo.

Najvažnejša je bila v tem oziru pač zadnja londonska konferenca, katere so se vdeležile velesile Velika Britanija, Amerika, Japonska, Francija in Italija. Njen rezultat je bil sporazum štirih velesil — brez Italije. Ta je ostala zaradi pretiranih zahtev po pariteti s Francijo.

Vendar pa vse nade še niso bile porušene. Velika Britanija in Amerika, sta še vedno upali, da bo mogoče privedi Italijo do uvidevnosti in tako omogočiti sporazum s Francijo ter naposled dovršiti, ne sicer razorožitev, pač pa usaj uravnoteženost brodogradnje vseh petih velesil. Da bi se ta sporazum lažje dosegel, sta obe sili intervenirali tako v Rimu kakor v Parizu in tudi dosegli, da ste se obe sprti državi zavezali, da do 1. januarja letošnjega leta sploh ne bosta gradili nobenih vojnih ladij. Toda intervencije Velike Britanije in Amerike so v Rimu ostale brez uspeha in Mussolini je prekršil celo sklep glede prekinitve gradnje do konca leta. Da bi situacijo še poslabšal, je izdelal načrt za gradbeni program, po katerem bi se tonaža italijanskega vojnega brodogradnje v prihodnjih letih dvignila nad francosko. Da pa to ni bila samo grožnja ali demonstracija, pričajo vojne ladje, ki

so bile lani v Italiji dograjene ali vsaj v gradnji.

Razumljivo je, da Francija ni mogla prekršiti rok gledati, kako raste po morskata vojna moč fašistične Italije. Morala je nastopiti isto pot in pričela je še sama graditi, za letos in prihodnja leta pa je izdelala ogromen projekt. Ker pa je vse ravnotežje na morju edvisno od sorazmerne rasti vojnega brodogradnje vseh sil, so naposled stopile iz rezerve še Velika Britanija, Amerika in naposled Japonska. Poslušile so se neke preventivne klavzule

londonskega sporazuma, ki dovoljuje povišanje števila bojnih ladij v slučaju, da jih poviša katera druga velesila, ki na sporazum ni pristala — v našem slučaju Italija.

Tako tedaj vidimo, da se je naposled porušil še tisti edini uspeh, katerega je londonska pomorska konferenca dosegla, in v letu 1931. se bodo na vseh straneh sveta gradile vojne ladje s tako naglico in v takem obsegu, kakor se doslej sploh še nikdar niso. Vse italijanske, francoske, angleške, ameriške in japonske ladjedel-

nice bodo obilno zaposlene in težke milijarde denarja bodo izginile v žrelu vojnega moloha. To je pač nov jasen dokaz, da so vsaj zaenkrat še zman vsa prizadevanja po pomiritvi in razorožitvi sveta. Skoraj bi lahko upravičeno trdili, da smo l. 1931. na slabšem v tem oziru kakor smo bili v letih neposredno pred svetovno vojno. Zdi se, da gre človeštvo neizprosno novi katastrofi nasproti. Ali se bo še pravočasno iztreznilo? Nobenih znakov za to zaenkrat ni!

Radio-postaja v Mariboru

»AD ACTA« POLOŽEN NAČRT? — SLOVENSKI RADIO IN POLOŽAJ MARIBORA. — POSEBNE NALOGE. — »MRTVA CONA«. — PREVAŽEN PROBLEM!

Opetovano smo že poročali, da so se razni činitelji pričeli baviti z načrtom, da bi se v Mariboru zgradila relais-postaja. Povdarjali smo že okolnost, da leži Maribor za valove ljubljanske postaje v »mrtvi coni«, zaradi česar se smisel za slovenski radio v Mariboru ne more širiti tako, kakor bi bilo to zaradi nacionalnega njegovega položaja potrebno.

Na žalost pa je videti, da je problem mariborske radio-postaje utonil v kopicah naših »porečih« in »aktualnih« problemov, ki v zadnjem času rastejo povsod kot gobe po dežju. Prav lahko bi načeli »problem mariborskih problemov« in videli bi, da se marsikaj važnega omalovažuje, mnogo manj po membnega pa pretirava. A kdo naj objektivno presodi položaj?

V zadnjem času smo že večkrat čitali neprikrite besede o položaju Maribora ter brezobzirno resnico o njegovem odnosu do Ljubljane kot slovenske »prestolice«. Oglašali so se nezadovoljnejši, ki so Ljubljani očitali nerazumevanje za narodnostna, kulturna in gospodarska vprašanja severne slovenske pokrajine. Čitali smo že celo povsem konkretne dokaze za gornje trditve. Padali so celo očitki, da je krize našega duhovnega življenja v pretežni meri kriva »kulturna koncentracija« ljubljanske gosnode, ki si tudi lasti monopol za vse panoge znanosti in umetnosti.

Ne da bi se meritorno spuščali v gornje trditve, se nam vsiljuje vprašanje slovenskega radia. Pravimo, da je eden najizmenitejših in najvažnejših kulturnih činiteljev moderne dobe radio. Ta izum je premagal čas, prostor in razdalje, zato tiči v njem edinstvena moč enohalnega pomena.

Ko je bila pred leti otvorena ljubljanska oddajna postaja, se je poleg

splošnega pomena povdarjala še posebna naloga slovenskega radia: »Ogromnega narodno-političnega pomena naj bo ljubljanska »kukavica« za vse one rojake, ki to in onstran državnih mej žele duševne hrane v materinščini! Glede na to dejstvo mora biti slovenska radio-postaja zenica v očesu vsakega Slovenca in na njenem napredku bi moral biti zainteresiran sleherni Slovenec, ki vsaj nekoliko čuti z narodom.« Tako ob otvoritvi!

Ko so pozneje ugotovili »mrtvo cono«, ki smo je v največji meri deležni mi tu na severu banovine, smo slišali lepe obljube, ki so danes po preteku 2 let ostale neizpolnjene. Relais-postaja v Mariboru še ni niti v načrtu.

Posledice tega omalovaževanja so danes že vidne! Avstrijske in italijanske postaje zbujaajo največ simpatij našega prebivalstva, ogroženo je naše narodno bistvo, ker ljudstvo črpa — kljub 13. letu osvobođenja — svojo duhovno orientacijo iz inozemstva! In to predvsem v naših obmejnih pokrajinah!

Ne glede na to, da bi relais-postaja v Mariboru omogočila delitev dela, razširjenje programa, ter plodonosno tekmovanje med Ljubljano in Mariborom, bi radiopostojanka v Mariboru vršila prevažno nalogo — utrditve severne državne meje!

Vsekakor je vprašanje tako važno in nujno, da bi bilo potrebno načeti je čimprej znova! Ne samo v interesu radio-abonentov, temveč tudi v interesu države, posebno na Maribora samega je, da se problemu radio-postaje prizna prvenstven značaj in to z ozirom na poseben namen te velike kulturne institucije: ogromen narodno-političen pomen slovenskega radia je brez relais-postaje v Mariboru iluzoren! Ergo. —

na ju v Burgteatru, v Berlinu v državnem gledališču) in jugoslovanskih odrih (Zagreb).

Glavne vloge igrajo pri nas gđc. Kraljeva, g. J. Kovič, dalje ga Savinova in P. Kovič. Režira višji režiser g. J. Kovič.

Ljudska univerza v Studencih.

V četrtek 19. t. m. ob 19. uri bo predaval šolski upravitelj g. Viktor Grčar o temi: »Naše narodno gospodarstvo in štednja«.

Zahvala vodstvu Glasbene Matice v Mariboru.

Mladinski zbor mariborske Glasbene Matice se zahvaljuje vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli do velike zmage v Beogradu. Zahvaljuje se predvsem predsedniku, g. dr. Josipu Tomišku, ravnatelju g. Josipu Hladniku-Bohinjskemu in g. Vlacu Kunstu za lepo uspešno ekscurzijo. Zahvaljuje se g. prof. Viktorju Schweigerju za požrtvovalno delo pri izučanju zbora za »Mrtvaškega ženina« in g. Josipu Hladku-Bohinjskemu za izučeno orkestra, za vodstvo in dirigentstvo. Mladinski komorni zbor, ki je žel tako lepe uspehe s slovensko narodno pesmijo, pa se pristočno zahvaljuje svojemu učitelju, vodji in dirigentu g. prof. Viktorju Schweigerju. Slednjič se zahvaljujemo tudi vsem, ki so tako dovršeno aranžirali nedeljsko čajanko, ki je tvorila vreden zaključek našemu delu... Upamo, da bomo še večkrat hvale dolžni onim, ki znajo delati z nami! V imenu mladinskega zbora mariborske Glasbene Matice — Ante Novak.

Knjigarna Tiskovne zadruge podruž. Maribor

Aleksandrova cesta 13 priporoča cenjenemu občinstvu bogato izbiro najnovejših znanstvenih in leposlovnih knjig in revij v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. Poleg tega izvršuje naročila na vse inozemske knjigarne, ker je žnjimi v direktni poslovni zvezi.

Mariborski in dnevni drobiž

Pepelnične sivo pestre misli

Kakor je vsega na svetu konec, ta ko je tudi vladavini princa Karnevala potekla vesela doba njegovega kratkega režima. Maske, ples, godba, norije, razbrzdanost, ljubka neumnost, šminke, prozorne toalete, vsa ta pisana šara je s polnočnimi pepelničnimi zvonovi prišla v — ropotarnico...

»Kako ste Pusta pokopali?« so se davi povpraševali ljudje po ulicah. Vsak po svoje, seveda. Ta se je znorel na plesu, drugi je šel »v maskare«, tretji je povabil prijatelje na pustni krok, četrti se je podvzival na reduto, peti je v krogu svoje družine povžil porcijo svinjine in čaja, šesti se je zadovoljil z radijom, sedmi z gramofonom in tako dalje, — kakor pravi narodna prislovica »vsak po svoje boga moli«. Mnogi na so popolnoma prezrli ta »velepraznik« ter se podali v Pernice na »sanjski ples«.

Pepelnična sredo. — »Včeraj so go dovali moški, danes pa — ženske«, tako pravijo pri nas.

Cerkev trosi vernikom pepel na čela, spominjajoč jih: »Spomni se človek, da si prah in da se v prah povrneš!« »Memento homo!«

Davi na je začel znova padati moker sneg, kakor, da hoče zbrisati vse šminke in grehe raz lica vseh veseljakov. —

Nad Mariborom visi velik — maček. Prav hudobno se je režal v sivo zimsko jutro vsemčastilcem Karnevala, ki tožijo o praznih denarnicah, o obrestih za »nujno potrebno« posojilo, o težkih glavah, o slabih želodecih in drugih togotah. Veselega rajanja žalosten konec. Koliko je od mariborskega prednosta odpadlo na toliko narlašeno dohodlost, pa bi res bilo zelo zanimivo zvedeti. —

Mestni avtobusni promet začasno ukinjen.

Mestno načelstvo v Mariboru razglašja, da je začasno radi snežnih ovir do nadaljnjega ukiniten ves mestni avtobusni promet v mestu in izven mesta. Proti Celju je bil izvršen danes poskus, vendar je prišel avtobus samo do Poljskave, tam pa ni šlo več naprej. — Tudi tvrdka Lininger javlja, da je iz istih razlogov začasno ukinjen promet na progi Maribor—Ptuj od jutri jutraj.

Avtobusni promet Maribor—Sv. Lenart—Cmurek.

Avtoprometna družba Sv. Lenart javlja, da radi skrajno slabih cestnih razmer obratuje omnibus Sv. Lenart—Maribor do nadaljnjega samo enkrat dnevno in sicer ob 7. od Sv. Lenarta v Maribor in ob 12. iz Maribora v Sv. Lenart (odnosno v nedeljo ob 10.). — Promet proti Cmureku pa je začasno sploh ustavljen. —

Obmejni promet na naši severni meji.

Pretekli mesec je prišlo na severni meji v našo državo 2 800 naših državljanov, 2745 Avstrijcev, 605 Čehoslovakov, 257 Nemcev in 360 državljanov drugih držav, torej skupno 6.667 oseb; odpotovalo pa je v istem času iz naše države 7.123 oseb in sicer 3.421 Jugoslovancov, 2.672 Avstrijcev, Čehoslovakov 504, Nemcev 235 ter 291 državljanov drugih držav. Celotni promet je obsegal 13.790 oseb, med njimi 6.121 Jugoslovancov, 5.417 Avstrijcev, 1.109 Čehoslovakov, 422 Nemcev in 721 državljanov drugih držav.

Prostovoljno gasilno društvo v Št. Ilju v Slov. gor.

ima svoj I. redni občni zbor v nedeljo, dne 22. febr. v restavraciji gosp. Bauman. Začetek ob 3. pop. Vsi, ki žele društvu napredka, so vabljeni, da se udeležijo občnega zbora v največjem številu. —

Sokol na Pobrežju

se tem potom nilepše zahvaljuje gospodu Orniku Ludviku, trgovcu v Mariboru, ki mu je daroval 1000 Din. — Vrlega in dobrodušnega darovalca naj posnemajo vsi prijatelji Sokola. — Odbor.

Velika kavarna.

Poedina slanikov in kabaretni večer. 7.50 Din.

KINO

Grajski:

Od danes dalje:

HENNY PORTEN, FRIC KAMPERS
v 100% zvočni in govoreči veseloigr
KRČMARJEVE HČERE.

Union:

Od danes dalje

ZBOGOM LJUBAV...

Brigitta Helm, Jan Kiepara.
Nemški govoreči in zvočni ve-
lefilm.

Predstave v obeh kinih ob delavni-
kih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah
in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12.
ure na blagalni. XXVI

APOLLO KINO:

V soboto in nedeljo:

3 MUSKETIRJI.
DOUGLAS FAIRBANKS.

Slovesen zaključek karnevala

je bila sinoči reduta ISSK Maribora »V carstvu mask«, nedvomno poleg planinskega plesa največja prireditelva letošnje predpustne dobe. Kmalu po 9. uri so se prostori »Uniona« tako napolnili, da si je le težko priboril prehod. Nvlevedno je, da so prireditelji skrbeli tudi za zdravstveno stran posetnikov ter so prostore razen vhoda iz ozadja hermetično zaprli, tako da plesalci in drugi obiskovalci niso bili izpostavljeni težkim posledicam prepiha, kakor doslej ob prehodu iz prtiličja na galerijo. Tudi je bila garderoba, improvizirana v ozadju dvorane, nepri- merno komodejša nego poprejšnja. Upamo, da bo tudi pri bodočih prireditvah ostal ta aranžman. V prostorih dozdajne garderobe so prireditelji uredili prav ukusno poseben Tenisbar, ki je bil ves večer poln obiskovalcev in plesalcev, kakor tudi bar v prvem nadstropju. Cela dvorana in galerija je bila okrašena s pustno-grotesknimi slikarjami, ki jih je prav posrečeno izdelal slikar-domaćin Ussar. Udeleženci so bili predvsem iz Maribora in okolice, videli pa smo tudi goste iz Zagreba, Splita, Ljubljane, Celja, Gradca, Dunaja, celo Pariza itd. Izredno veliko število deloma zelo posrečenih mask je tvorilo predmet interesa zlasti pred polnočjo. Videli smo skupine rož, kozake, mornarje, bajadere, odaliske, maharadže, Kitajke, Španjolke, sneg, strupene gobice, srčne karte, rokokoo-dame, hudičke in še mnogo drugih. Vsekakor najoriginalnejša je bila skupina čarovnice iz pravljice o Janku in Metki s kočo in živim lečfom. Tudi lepotna tekma večera je bila živahna. Kot »Miss Universum« je izšla iz borbe gđna Danuška Vodebova, drugo nagrado je dobila gospa Sonja Loosova, tretjo gospa dr. Juhartova, četrto gđna Pija Golečeva. Bil je lep večer in dostojen pogreb Kurenta.

Zopet dve žrti obledenelih cest.

Na Kralja Petra cesti v Studencih je sinoči padel 21letni kovač Franjo Petrovič tako nesrečno, da si je nalomil desno nogo v členku. Ponesrečenca so z reševalnim avtom odpremili v bolnico. — O polnoči je bila reševalna postaja poklicana v Pobrežje, kjer je na cesti na Brezje padel 24letni slikar Viljem Oberlajt tako nesrečno, da si je poškodoval spodnjo čeljust. Poškodovanca so na lastno željo pustili v domači oskrbi.

Živinski sejem v Mariboru.

Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 6 konj, 14 bikov, 152 volov, 261 krav in 4 teleta, skupno 437 komadov. Prodanih je bilo 216 komadov, med temi za izvoz v Avstrijo 4. v Italijo 71. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 7.75—9 Din, poldebili 6.50—6.75, plemenski 5.50—6, bikji za klanje 6.50—8, debele klavne krave 5.50—6, krave za klobase 2.50—3, molzne 4.50—5.50, breje 4.50—5.50, mlada živina 6.50—7.50 Din.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

reda, 18. februarja. Zaprto.
Četrtek, 19. februarja ob 20. uri »Karl in Ana«, ab. A. Premijera
Petek, 20. februarja. Zaprto.

„Karol in Ana“ na mariborskem odru

(Premijera v četrtek 19. t. m. ob 20. uri.)

Med najboljše vojne tragedije v sodoni literaturi štejemo Leonhard Frankovo štiridejansko dramo »Karol in Ana«, ki se dogaja od 1914—1918. Delo, ki je izšlo kot roman in kot drama v izredno visoki nakladi, je bilo od občinstva in kritike zelo simpatično sprejeto. Različni nemški, predvsem pa ugledni berlinski listi so prinesli o tej drami nadvse laskave ocene; »Karol in Ana« — je vojna zgodba o povratku ujetnikov v svetovni vojni. Ta zgodba je močno zajeta iz globin človeških duš, zato vpliva na poslušalstvo fascinujoče, vpliva baš vsled svoje globine in preprostosti...

Prvo dejanje se godi v ruskem taboru vojnih ujetnikov, med katerimi sta tudi Karl in Rihard. Rihard, Anin mož, vedno pripoveduje tovarišu in prijatelju Karlu o svoji ženi. Karl, ki je bil vsled Rihardovega pripovedovanja natančno poučen o njegovih družinskih razmerah, je vzljubil Ano ter je nekega dne zbežal iz ujetništva, odšel na Anin dom in se izdal za Riharda. Ana dobro ve, da Karl ni njen mož, vendar začuti, da jo veže nevidna notranja sila že od nekdaj s Karlom: »Midva sva skupaj rojena. To je že tako usojeno...« Po končani vojni se Rihard, o katerem je mislila Ana, da je padel, zopet povrne. Rihard vidi, da je Ana v blagoslovljenem stanu, pusti jo, da gre s Karlom.

To je v kratkem fabula Frankove drame. Vsa štiri dejanja so zanimiva, vsebinsko napeta in pretresljiva.

Delo je bilo z velikim uspehom vpri-
zorjeno na vseh večjih nemških (na Du-

„Carnegie“ na svoji zadnji poti

ZANIMIVA ZGODOVINA POTOVANJ ZNANSTVENE JADRNICI IN NJENE-
GA TRAGIČNEGA KONCA.

Kakor »ukleti Holandec« je tavalala ladja »Carnegie« od obale do obale in se v kratkem času pojavila v luki, pa zopet pristala na drugem kontinentu. Sami izkušeni mornarji so jo smatrali za neka-ko čudo: lesena jadrnica danes, ko je vse zgrajeno iz železa in za paro ali motorje; na palubi čudne priprave in orodje, nikjer žičnih vrvi, nekoliko kovinskih delov pa je samo iz bronu, bakra in medu. Carnegijev zavod v Washingtonu je dal zgraditi to moderno čudo le v znanstvene svrhe.

»Carnegijeva« paluba je bila polna malih kabin, zabojev, aparatov: vsak za sebe majhen observatorij — za opazovanje električnih pojavov v zraku, za magnetska merjenja, nekoliko vrst kompasov, aparati za merjenje morskih globin, za preiskovanje morskega dna, za prepariranje živali in rastlin itd. Vse podatke, važne za oceanografijo, je zbiral »Carnegie« za svoj zavod. To obsežno, vsestransko znanstveno delo ni imelo namena služiti samo pomorstvu, ampak še bolj za reševanje fizikalnih vprašanj naše zemlje.

L. 1928., dne prvega maja, je šel »Carnegie« na svojo zadnjo pot, ki naj bi trajala 3 leta in bila 110.000 milj dolga. Najprej je posetil Plymouth in Hamburg, kjer se je preskrbel z najnovejšimi instrumenti, remek deli moderne mehanike ter z vestini in nasveti znanstvenih zavodov. Iz Hamburga je jadral do Islanda (20. julija), kjer se je posadka odpočila, nato pa je šel ob obalah južnega Grönlanda v Južno Ameriko, vršeč spotoma vsa v programu določena merjenja in opazovanja.

Med mnogimi novimi aparati (vaga za merjenje soli v morju itd.) se je posebno izkazala na tem potovanju najnovejša Petersonova sesalka za morski plankton (zmes mikroskopskih rastlin in živali). To sesalko lahko spustijo do gotove globine v morje, kjer usrka skozi svilen filter okoli 150 l vode; nato jo potegnejo kvišku, da pregledajo in analizirajo to vsebino morskih globin. S planktonom se hranijo vse morske živali, od katerih so najnižje rastlinožerke, a te se postopoma požrejo druga drugo. Proučevanje planktona je dalo sliko o življenjskih pogojih v oceanu.

Zanimivi so bili rezultati merjenja na debelem morju. V velikih globinah je voda vedno ledena, čeravno so zmerili na površini včasih temperaturo do 28 st. C.

Z broda so spuščali v zrak balone, opazovali njih kretanje s pomočjo teodolitov, ki so bili tako uravnani, da so imeli stalno vodoraven položaj. Po smerih gibanja balonov v raznih višinah so lahko zabeležili zračne struje v različnih zračnih slojih.

Tako je jadral »Carnegie« sem in tja in je, po 13.000 miljah vožnje 11. listopada 1928. krenil skozi Panamski prekop v Južno morje, na drugi del svojega programa. Že v začetku tega dela so se pokazali slabi znaki: pokvaril se je precizni oscilator, ki pošiljal v globino zvočne valove, za uho neslišne. Zato so se morali zateči k stari metodi merjenja morskih globin. O priliki merjenja zapadno od Ekvadorja so izmerili globino 1500 m, čeravno je bila označena na kartah globina 3300 m. Takoj so spustili na klavirski žici do dna grabilo, s katerim so vlovili kamenje, školjke itd. Ker se je vrh te priprave skrivil, je morala torej udariti ob steno. Tako so odkrili podmorsko pogorje, ki so ga natančneje preiskali. Pri merjenju so se posluževali poleg oscilatorja tudi puške, ki so jo izstreljevali pod vodo. Odmev so merili s precizno uro. Poleg tega se jim je pokvarila tudi priprava za merjenje izhlapevanja, ki pa so jo popravili. Iz Oceana izhlapevajo ogromne množine vode; tako izhlapi na ekvatorju letno 2250 mm visok vodni stolp. Ta vodna para se gotovo vsa spušča na kopno v obliki dežja in so radi tega merjenja te vrste velike važnosti za meteorologijo.

»Carnegie« je ostal delj časa na Velikonočnem otoku, kjer so poskušali raz-

rešiti »uganko Tihega oceana« — velike spomenike neke nepoznane rase; to jim ni uspelo. Vrnivši se zopet na obalo Južne Amerike, so prebrodili Tihi ocean in med tisočero otoki in skupinami prjadrali na Japonsko, kjer so se odpočili, nato pa s povratkom v San Francisco meseca junija 1929. končali svojo drugo etapo.

Po daljšem odmoru je šel »Carnegie« na svojo zadnjo pot, ne sluteč, da svoje velike naloge ne bo dokončal. Po eno in polletnem srečnem tavanju je pristal v luki Apia na otočju Samoa. Iz dosedaj neznanega vzroka je nastala na njem tako silna eksplozija, da ni bilo o rešitvi broda niti govora. Požrtvovalnosti kapetana J. P. Aulta in moštva gre zahvala, da je rešen za Carnegijev zavod vsaj nenadomestljivi znanstveni material. Brod je bil že napol potopljen v valovih morja in plamenih, ali kapetan Ault je še vedno reševal ta material. Ko je videl, da so vsi zapustili pogorišče in da se ne da nič več rešiti, je hladnokrvno čakal svoje mučniške smrti na zapovedniškem mostu. Po nesrečnem slučaju je izginila ta znanstvena zakladnica, toda Carnegijev zavod namerava zgraditi nov in modernejši brod v iste svrhe.

Prepad med očetom in sinom

Po vesteh, ki prihajajo iz Rusije, se je tam v poslednjem času močno poostri-razmerje med »očeti in deco«. Vzrok temu dejstvu leži v tem, da prevzema stare komuniste in stare specialiste vedno bolj brezčutje, mladina pa jih seveda ne razume, ker je vzgojena v popolnoma drugačnih razmerah.

Organ ruskih socijalnih demokratov »Socijalističeski Vjestnik« javlja v svojem dopisu iz Moskve, da je zavladalo med komunisti karakteristično prepričanje, da veruje samo mladina v izgradnjo socijalizma v SSSR in da kaže samo ona še neko navdušenje. Če se usporedi komunistična mladina s starimi komunisti, posebno pa s specialisti-nekomunisti, se odlikuje v tem, da je odrasla popolnoma izolirana od vpliva zapadne Evrope. V SSSR je danes nastopilo stanje, ki spominja na prastare veke, ko člani ene države niso vedeli, kaj se dogaja pri sosedu. Komunistična mladina sliši o življenju v Evropi in Ameriki samo z negativne strani in je tudi težko, da bi si mogla zamisliti možnost drugega režima. Komunistična mladina je trdno uverjena, da izvirajo vsa nesoglasja in nesreče SSSR od notranjih in zunanjih sovražnikov. GPU poskuša z vsemi sredstvi urediti to prepričanje in organizira v to svrhu procese proti škodljivcem, ki jih naziva z »agenti evropskega imperijalizma«.

Posebna karakteristična je izjava nekega mladeniča iz SSSR, katerih večja družba je prišla te dni v Francijo na nekem tujem parniku, v čijega trupu so se skrili. Ti predstavniki današnje ruske mladine so izjavili sotrudniku pariškega ruskega lista »Poslijednijje Novosti«, da so jim razlagali v SSSR, kako glad vlada v Evropi in Ameriki. Oni pa so o tem podvomili, ker so videli tuje mornarje site in dobro oblečene.

Sovjetska mladina se predaja hipnozi propagande in si, ne da bi imela istinita poročila o stanju na zapadu, zamišlja v svoji domišljiji nek fantastičen svet, ki je nerazumljiv tudi za starejše predstavnike intelignce v SSSR, ki so živeli pod dvema režimoma.

Stalin se naslanja sedaj na to mladino in se zato nahajajo na mnogih odgovornih mestih mladeniči 20 let. Konflikt med starim pokolenjem in komunistično mladino razčiščuje oblast sama. V poslednjem času se jača tendenca »omaloževanja« tehničnega aparata. To je karakterističen pojav današnje SSSR in nespo-razuma dveh generacij, med katerima se je razvil nepremostljiv jez.

Problem „večnega sijaja“ solnca

Mnogi so že vzeli v roke svinčnike, da bi izračunali, kedaj nas bo solnce nehalo obsipavati s svojimi blagodejnimi žarki, mnogi pa še vprašujejo, kako nadomešča solnce energijo, ki jo izgubi pri razgrevanju zraka, ne da bi se pri tem škodozi milijone let izpremenilo le za drob-tinico. Na poslednji konferenci o svetovni energiji je dal odgovor na to vprašanje prvak angleških astrofizikov A. S. Eddington. V prvi vrsti je odklonil vsa tolmačenja, ki trde, da se zadržuje toplota na solncu le na površini in to s polovljenimi žarki iz vsemirja, s padanjem me teorij in sl. Eddington trdi, da mora biti izvor energije v jedru solnca, a ta more biti samo atomska energija. Eddington je opozoril pri tem takoj na dva atomska procesa: 1. na popolno zlivanje preostalih sestavnih pradelov, pri čemer se ti s spajanjem enega protona in enega elektrona popolnoma uničijo, in 2. na spajanje v navadne atome. Drugo možnost moremo razložiti tako: helijevo jadro, ki je brezdvomno bistven sestavni del gotovo vseh ali vseh drugih težjih atomskih jeder, ne prikazuje one mase, ki bi jo predpostavljali po spojitvi protona in elektrona, nego približno stotideseti del tega. Po današnjem naziranjju leži vzrok tej izgubi mase v manjši notranji energiji helijevega jedra napram njenim oddeljenim sestavnim delom. Ta energija postane torej svobodna pri stvarjanju helijevega jedra, pa tudi drugih atomov iz njihovih sestavnih pradelov. Ona je približno stoti del energije, ki se tvori pri zlivanju protonov in elektronov. Ko bi se medsebojno požrli vsi protoni in elektroni zvezd, bi nastala s tem procesom toplota, ki bi mogla nadomestiti za 15 biljonov let izgubo izmetanih žarkov. V drugem slučaju spajanja protonov in elektronov v navadne atome, bi se morali zadovoljiti s kakimi 100 milijardami let. Eddington ni pristal definitivno niti na eno teh možnosti. V prilog »nepopolnega« spajanja protonov in elektronov govori okolnost, da si je težko zamisliti zvezdo, ki bi živela nekoliko biljonov let; t. zv. spiralne megle, daljni zvezdnati svetovi, se oddaljujejo deloma z nepojmljivo brzino od našega sistema. Ko bi živele zvezde nekoliko biljonov let, tedaj bi bile vidne le »kratkotek čas«, ni pa verjetno, da pade naše življenje baš v ono kratko dobo, ko so ti zvezdni svetovi za nas vidni. Verjetnejše je Eddingtonovo mišljenje o popolnem stapljanju atomov. Če se materija po tej domnevi sama uniči in na ta način likvidira račun svoje energije, tedaj bi zvezde, čim starejše bi bile, morale postajati vedno lažje in to je tudi v resnici. Sam Eddington navaja, da je pri 300 mladih zvezdah masa 2 in pol do 5 in pol krat večja nego solnčna; povprečno imajo vse zvezde manjšo maso nego solnce. Drugi važen razlog za popolno stapljanje atomov je ta, da more dajati samo to potrebno energijo za nastanek izvorov prodornih žarkov kratkih valov (kozmični žarki). Kako naj se razlaga pojav t. zv. cepheidnih zvezd, še ni jasno. Te zvezde svetijo z neenakim sijajem. Eddington je uverjen, da povzročajo izpremembe sijaja atomske pretvorbe. V notranjosti zvezd se vrši pretvarjanje atomov, to ustvarja toploto, zvezda se razteguje in na to ohladi; atomi se pretvarjajo obratno, zvezda se krči — in tako se sijaj jača, odnosno slabši. S tem pa uganka Cepheid še ni rešena, morda pa je to vendar pravi pot do rešitve.

Pouk s pomočjo zvočnega filma.

V Angliji so sedaj uvedli že v 15 osnovnih šolah zvočni film, da olajšajo pouk. Zlasti v naravoslovju je zvočni film izredno učno sredstvo, predvsem za deco iz mest, ker lahko na ta način gibe in glasove raznih živali točno upoznajo.

Izseljeniški kongres

se bo vršil letos v smislu sklepa uprave Izseljeniškega združenja v Jugoslaviji. V to svrhu se je v Zedinjenih državah sestavil odbor, ki je izdal na izseljence proglas, naj se pripravljajo za kongres. Izseljenci bodo krenili v domovino koncem junija.

Sport

Joško Janša sodeluje na mednarodnih tekmah v Bohinju.

JZSS je včeraj razpravljajal o znani aferi bratov Janša. Joško, ki je bil določen za Oberhof, iz neznanih vzrokov ni odpotoval, ne da bi o tem obvestil savez. JZSS je zbral material in uvedel preiskavo. Joško je izjavil, da se ni mogel odpeljati v Oberhof, ker je bil preprečen. Savez mu je izrekel strog ukor in obenem dvignil sumpenz, medtem ko ostane inž. Janko še nadalje suspendiran.

Češka smučarska reprezentanca pri-spela na Bled.

Včeraj je prispela češka reprezentanca pod vstvom arhitekta Jarolimka in novinarja Komareka na Bled. Čehi so poslali najmočnejše moštvo in so prijavi tekmovalce za vse discipline.

Zaključek svetovnega prvenstva v table tenisu.

V Budimpešti se je zaključilo svetovno prvenstvo v table-tenisu. V nadaljevanju prvenstva je beležila Jugoslavija svojo drugo zmago. Premagala je Litvo s 5:2. Ostali rezultati: Švedska: Avstrija 5:2; CSR: Avstrija 5:0; Nemčija: Jugoslavija 5:2; Litva: Indija 5:0; Anglija:Letonska 5:3; Letonska:Indija 5:4; Madžarska:Litva Anglija:Švedska 5:3; Nemčija:Romunija 5:2; Romunija:Jugoslavija 5:4; CSR: Letonska 5:3; Madžarska Anglija 5:0; Letonska Romunija 5:2; CSR:Anglija 5:3. Končno stanje v prvenstvu moštev je sledeče: 1. Madžarska 10 zmag; 2. Češkoslovaška 8 zmag; 3. Anglija 8 zmag; 4. Švedska 7 zmag; 5. Nemčija 6 zmag; 6. Avstrija 5 zmag; 7. Letonska 5 zmag; 8. Romunija 3 zmage; 9. Jugoslavija 2 zmagi; 10. Litva 1 zmaga; 11. Indija brez zmage.

Automobilska cesta Calais — Carigrad

Neka družba angleških finančnikov se bavi s problemom gradnje internacionalne ceste od Calaisa do Carigrada. Ker bi potekala ta transverzalna evropska prometna žila skozi našo državo od skrajnega severa do juga, so stopile naše gospodarske organizacije, predvsem pa novosadska trgovska industrijska in obrtna zbornica v zvezo z njeno posestrimo v Szegedu, da bi zavzele v tem vprašanju stališče, ki bi odgovarjalo interesom obeh sosednih zemelj. Automobilska cesta iz Calaisa v Carigrad bi imela v Madžarski, verjetno okrog Budimpešte dve razhodišči: eno bi imelo smer Beograd - Niš - Sofija - Carigrad, drugo pa preko Bukarešte do Konstance. Že sedaj je v načrtu poznejše podaljšanje ceste iz Niša in Sofije v Atene. Na poslednjem kongresu Alliance Internationale du Tourisme, ki se je vršil v Carigradu, je bilo predlagano, da bi se podaljšala automobilska cesta iz Carigrada preko Turčije in Perzije v Sprednjo Indijo.

Poroka v zraku

SOFIJA, 17. februarja. Znaní bolgarski letalec, poročnik Toradžiev, se je včeraj opoldne dvignil s svojo nevesto Jonatijevo v spremstvu svečenika in dveh prič z velikim potniškim letalom v zrak in ostal nad štiri ure v zraku. Med poletom je svečenik izvršil poročni obred.

Rekord Sven Hedina.

Sven Hedin, ki se mudi zadnje dni v Stockholmu, je tekom zadnjih 4 let preiskal 5 milijonov četvornih kilometrov puščave Gobi in ostale centralne Azije. Na poletje bo zopet odšel tja, ker mu je kitajska vlada podaljšala dovoljenje za raziskovanja za nadaljni dve leti. Sven Hedin se hoče sedaj posluževati aeroplanov in je stopil v zveze z Junkers-Werke. V kratkem izide Sven Hedinova nova knjiga »Skrivnosti puščave Gobi«.

M. Zevacev

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

69

Tribulet je zarjul v svoji duši; njegove oči so začarele in se uprle v kralja.

Toda videl je nekaj takšnega, da bi se bil skoraj zgrudil od strmenja.

Slišavši vprašanje vojvodinje Etanpske, se kralj ni nasmehnil s tistim zavojevalskim izrazom, ki je bil Tribuletu dobro znan.

Kralj je prebledel...

Izraz bolesti je pokrtil njegovo obličje!

Oči so se mu zameglile, in za hip se je zazdelo, da se je solza zasvetila v njih!...

Če bi bila strela udarila pred Tribuleta, ga ne bi bila mogla presuniti bolj kakor ta dogodek...

In kralj je odgovoril z mrklim zasoplim glasom:

»Madam, vprašajte mojega norca! On bo vedel o tem pač več od kralja!«

Tribulet je predobro poznal Franca I. Vedel je, da je v svojih intrigah ravno takšen komedijant, kakor je nasilen v ljubezenski strasti.

Vajen je bil čitati na kraljevem čelu njegove najskritejše misli.

In to pot je bil kralj po vsej očitvidnosti odkritosrčen!

Norec je stopil k njemu in se sklonil, kakor je storil vselej, kadar je hotel povedati kralju kako šalo, ki je bila preveč krepka, da bi jo slišal kdo drugi.

»Sir,« je zamrmral, smehljaje se s heroičnim naporom, »iztrgajte mi srce in čitajte v njem resnico... Prisegam vam pri svojem življenju, in pri življenju svoje hčere, da ne vem, kje je!...«

Kralj se je nasmehnil zaradi dvora, kakor da je slišal nekaj sila zabavnega.

In odgovoril je v istem tonu:

»In jaz ti dam svojo kraljevo besedo, da ne vem, kaj se je zgodilo z njo!«

Ob drugačnem času in v drugačni minuti bi bil Tribulet znorel od ponosa nad tem, kar se mu je pripetilo.

Kralj je govoril z njim, kakor s sebi enakim!

Kralj mu je odkril trpljenje svojega srca!

Kralj je stopil s svojega prestola, kakor da bi hotel norca povzdigniti nanj!

Kaj se je bilo zgodilo?

Niž čudnega, ljubezen se izraža s svojim veseljem in s svojo žalostjo enako v srcih vseh ljudi.

Ko je dal Franc I. norcu svojo kraljevsko besedo, ni bil več kralj; bil je zaljubljenec, ki je trpel odkritosrčno in čutil bridko naslodo v tem, da je razodel svoje trpljenje edinemu bitju, ki je moglo biti odkritosrčno v tistem trenutku.

A ta trenotek je minil s kratkostjo bliska.

Franc I. je naglo zadobil oblast nad seboj.

Sicer pa je Tribulet že odhitel med skupinami dvorjanov, ki so se mu umikali spoštljivo, sodeč po vsem videzu, da je v milosti pri kralju.

Mongomeri ga je ustavil na poti, rekoč:

»Gospod Tribulet, spominjajte se, da sem zavlekel vaš odhod v Bastiljo ravno dovolj, da si je imel kralj časa premisliti.«

Tribulet, ki je vedel dobro, koliko je vredna dobrohotnost gardnega kapitana, mu je že hotel odgovoriti s krvavo zbadljivko.

Hipoma pa si je premislil in dejal:

»Gospod De Mongomeri, izkazali ste mi takšno uslugo, da je ne pozabim vse svoje žive dni. Počakajte me v stražnici, pa se pomeniva o nečem, kar lahko rečem kralju, da vam ustrežem.«

To rekši mu je obrnil hrbet. Mongomeriju je zasijal obraz; začel je premišljati, kaj utegne biti.

Tribulet pa je stopal urno med skupinami dvorjanov, razsejanimi po dvorani. Iskal je nekoga.

Ko je šel mimo Diane Poatješke, je dejala plemičem, stoječim okoli nje:

»Glejte mojega Tribuleta, kako teka za vojvodinjo, ki ji pravijo gospodična Krepot.«

»Nevarnost je precejšnja, da je ne najdem,« se je zasmejal Tribulet z bridkim smehom.

»Zakaj, norec?«

»Zato, ker ste vi tu, madam. In kjer je Diana Poatješka, tam je zaman iskati njo, ki ste jo omenili Krepot!«

»Zmerom nesramnejši postaja!« je zarenčal neki plemenitaš.

»Pustite ga,« je dejala zaničljivo Diana Poatješka, skrivaje za usmevom srd, ki ga je bil dvoumni odgovor Tribuletov zasadel v nieno srce.

Norec je bil že odšel, poslušaje vse, kar so govorili okrog njega, in misleč sam pri sebi, da govore vsi brez dvoma samo o Žileti. Smukal se je okrog vseh skupin in izkupil marsikak suneč s komolcem, za katerega se je zahvalil točno s kako pikro besedo.

Zdajci je zapazil Monklarja, ki je stal bled in s prekrižanimi rokami v dolbini nekega okna.

»Tale bo vedel resnico!« je dejal sam zase s tesnobnim srcem.

Približal se je in ga pozdravil:

»Vaš preponižni sluga, gospod veliki profos!«

Monklar ga je pogledal z mračnim pogledom in se pogreznil spet v svojo sanjarijo, ne da bi mu odgovoril.

Tribulet se je postavil poleg njega, prekrižal roke kakor on in napravil prežalosten obraz, tako, da je več gospodov, ki so videli ta prizor, izbruhnili v grohot.

»Aha,« je dejal Tribulet, »saj sem vedel!... Ali ste opazili, gospod veliki profos, da vzbuja človek s svojo žalostjo med bližnjimi vedno samo veselost?«

»Za norca so to pametne besede,« je naposled blagovolil izpregovoriti gospod De Monklar.

»Moja norost,« je odgovoril Tribulet, »je jako na mestu poleg vaše modrosti. Midva, gospod De Monklar, drživa vsak za en konec verige tega dvora; prvi obroč je pri Tribuletu, to je pri pleskavici in pri sme-hu, ki zveni zlovešče, ker skriva solze; zadnji obroč pa je pri Monklarju to je, pri vešalih — tam, kjer meče bolest smejočo krinko od sebe.«

Veliki profos je premeril norca z začudenim pogledom.

»Zakaj mi govorite vse to?« ga je vprašal z zamolklim glasom.

»Zakaj me vi ne tikate, kakor po navadi? Vi, ki vam ni mogoče prikriti ničesar, veste, da trpim! In moja bolest se vam zdi vredna spoštovanja, zato, ker trpite tudi vi!«

»Vi trpite! In nikoli doslej nisem tako dobro razumel vašega trpljenja!... Ah, gotovo vas vznemirja ponoči prikazen mlade, očarujoče, blesteče krasne žene, ki jo je umorila bol srca!... In mirni sen vam moti plavalaslo glavico izgubljenega otroka, otroka, ki vam je živ umrl že pred davnimi leti... Vse je polno strahu pred vami, gospod veliki profos... a jaz — jaz čutim do vas usmiljenje!«

»Dovolj tega!« je zarohnel Monklar. »Česa hočete od mene? ...«

»Povedati vam hočem, da imam tudi jaz otroka, jaz, ki nisem imel žene, da bi jo ljubil; vsa vdanost moje duše, vse, kar je bilo v mojem srcu ljubezni, se je osredotočevalo okrog ene same glave... Povejte, gospod veliki profos, ali vi ne čutite usmiljenja z mojim trpljenjem, kakor ga čutim jaz do vas? ...«

Čuden je bil ta prizor!

Dvorni norec je smel govoriti svobodno take be-

sede mrklemu človeku — velikemu profosu Monk-larju...

In Monklar se ni čutil ponižanega.

Preveč je bil preplakal v svojem življenju, da bi se spodteknil nad tako majhnim povodom.

»Kaj pa bi radi?« je vprašal s čudno gorkoto.

»Vedel bi rad, ali je kralj tisti, ki je dal ugrabiti mojo hčer!«

»Kralj ni bil tisti!« je rekel Monklar resnobno.

Tribulet se je zamislil.

Dvignil je glavo.

»Ne vprašam vas, kdo je bil potem!... V tem svojem razpoloženju bi mi bili že povedali, če bi vedeli.«

»Da!« je rekel Monklar.

Tribulet se je naklonil.

»Z Bogom, gospod De Monklar!...«

XXXVIII.

Mongomeri.

Tribulet se je prerinil skozi množico dvorjanov, zapustil dvorano, hitel v svojo sobo in slekel norčevsko obleko.

Ta izprememba njegove zunanosti je bila gotova v par minutah.

Opasal si je ledja s pasom, ki ga je imel že pripravljenega; bil je poln zlata.

Nato si je ogrnil rame s plaščem, prepričal se, da tiči bodalo prav rahlo v nožnici, in odšel v stražnico. Tam je našel Mongomerija.

»Pojdiva iz Luvra« mu je rekel z največjo naravnostjo, »da se porazgovoriva bolj svobodno.«

Tribulet je bil jetnik v Luvru.

Mongomeri sam je bil sporočil vsem stražam stroga povelja, ki jih je bil dal kralju v tem pogledu.

Toda očitvidno je bil norec zdaj zopet v milosti; o tem se je bil prepričal gardni kapitan na lastne oči. Zato ni vstala v njegovi glavi nikaka sumnja, ko je slišal Tribuletovo željo.

Prijel ga je prijateljsko pod pazduho, in tako sta stopila skozi vrata. Ulica je bila temna. Par ubogih zlodijev je čakalo, kakor vedno, kadar je bila v Luvru veselica, izhoda dam v čipkastih oblekah in gospodov v dvornem lišpu, da zaslužijo pest drobiža, s tem, da pokličejo kočijo gospe markize, ali gospoda maršala...

Takrat, kakor dandanašnji, so reveži izkušali živeti od drobtin, padajočih z bogataševe mize.

Mongomeri je s pretečo gesto odpodil te postopake, ki so delali napotje na ulici.

»Tako!, zdaj se lahko pomeniva brez skrbi, dragi gospod Flerial,« je dejal nato.

»Pojdiva dalje!« je odgovoril Tribulet in začel delati dolge korake.

In kmalu nato je dodal:

»Tisto, kar bi radi, mi pa le začnite razlagati!...«

»Pa mi obljubite, da omenite kralju?«

»Najkasneje jutri zjutraj.«

»Saj sem vedno pravil, da ste poštenjak, gospod Flerial!...«

»Imenujte me rajši Tribuleta!...«

»Kako to?« je vprašal Mongomeri začuden.

»Všeč mi je tako. Zaljubljen sem se v ime Tribulet. Nekaj mučnega, trpkega in odurnega je v njem, in ravno to mi pristoja!...«

»Dragi gospod Flerial!...«

»Flerial pa diši po poljih in po idilični poeziji. In na meni ni nikakšnega cvetja, prej trnje!...«

»Ali ste nesrečni?« je vzkliknil kapitan, pretiravaje v svojem glasu izraz prijateljskega sočutja, koliko je le mogel.

»Nesrečen? Kdo pravi to? ... Nihče ni srečnejši od mene, gospod De Mongomeri!... Pravkar sem si spet pridobil kraljevo naklonjenost, ki jo hočem izrabljati v blagor svojih prijateljev... med katere se prištevate tudi vi... in kaj si morem želei boljšega? ...«

(Nadaljevanje prihi.)

Trgovskega slugo

s šoferskim izpitom in dobrimi spričevali sprejme Jakob Lah, Glavni trg 2. 460

Moderno trdo spalnico

svetlo in mehko spalnico, svetlo poharvano in kuhinjo, prodam zelo ceno. Mizarstvo, Strossmajerjeva ul. 10. 462

Spalne sobe,

politirane, najmoderneješe, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Pozor!

Najcenejše vino! Liter Din 8.—, izbornostaro vino in sladki Prošek, liter Din 20.—, Cafova ulica 7, kino Union.

Ako hočete delati

In z lahkim delom zaslužiti doma Din 7.— na uro, vstopite v našo zadrugo. Ponk je brezplačen. Vpisnina Din 10. Obširna pojasnila Vam radi pošljemo, ako je priložena znamka za odgovor. Zadruga jugoslovanskih pletarn, Osljak. 128

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Izurljena blagajničarka

z večletnimi izpričevali, prvovrstna moč, ki je izvežbana v specerijski in manufakturni stroki išče primerne zaposlitve. Ponudbe pod »Vestna in poštena« na upravo »Večernika«. 456

Kolesaril pozor!

Sezona za vožnjo s kolesi je končana. Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pomlad. Pustite Vaša kolesa z malimi stroški čez zimo temeljito popraviti in kolo bo spomladi kakor novo. Kolo vzame popolnoma narazen, emajlira, ponikla, vse ležaje temeljito očisti, zbrusi ter na novo z najboljšo vazelino namaže in zopet sestavi, tako, da ste za prihodnje leto s kolesom popolnoma preskrbljeni, največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma. Shramba koles in motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne cene. Točna in solidna postrežba!

Zimske nogavice,

rokavice, pletenine ter vse druge modne potreščine v modni trgovini

Anton Paš,
Maribor, Slovenska ul. 4.

Nekaj SANI
proda poceni
galanterijska trgovina

DRAGO ROSINA
Vetrinjska ulica 26

Inserirajte
v
„Večerniku“

Zahvala

Za številne dokaze globokega sočustvovanja, ki smo ga bili deležni ob prerani izgubi srčno ljubljene hčerke in sestre

Ljudmile Köstlove

učiteljice

za poklonjeno prekrasno cvetje, izražena sožalja in obilno poslednje spremstvo, se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni gg.: docentu dr. Matku, dr. Varlu in dr. Lutmanu, za požrtvovalno zdravniško pomoč za časa bolezn, preč. duhovščini, pevskeemu zboru »Jadrana« za genljivo petje, učiteljskemu zboru osnovne šole iz Senovega pri Rajhenburgu, stanovskim tovarišicam, uradništvu in poduradništvu fin. kontrole za častno spremstvo.

Maribor, dne 18. februarja 1931.

459

ŽALUJOČI OSTALI.